

**ДО
Г-ЖА ПЕТЯ АВРАМОВА
МИНИСТЪР НА
РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ
И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО**

Относно: Обществено обсъждане на проект на Закон за водоснабдяването и канализацията, публикуван на 26.10.2020 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО АВРАМОВА,

Народното събрание, във връзка с разисквания по питане на народни представители относно политиката на Министерство на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) във ВиК сектора, реши в срок до 15 май 2020 г. министърът на регионалното развитие и благоустройството да подготви и обяви за обществено обсъждане проект на Закон за ВиК (ЗВК), който да гарантира дългосрочното решение на проблемите в сектора, в това число:

- социална поносимост на цените на ВиК услугите и въвеждане на водни помощи;
- качество на услугите;
- осигуряване на допълнителни финансови инструменти за увеличение на инвестициите в сектора и повишаване на контрола по тяхното изпълнение.

След преглед на проекта на ЗВК становището на омбудсмана е, че решението на Народното събрание не е изпълнено и правата и интересите на потребителите не са защитени в достатъчна степен.

В проекта на Закона се предвижда разделянето на страната на 28 области, всяка с една Асоциация, с един ВиК оператор, с една цена на услугата.

ВиК операторът трябва да е публично предприятие по смисъла на Закона за публичните предприятия, т.е., държавата/общината да има участие в капитала над 50% или по друг начин да упражнява доминиращо влияние.

Правата на държавата във ВиК оператори с държавно участие се упражняват от „Български ВиК холдинг“ЕАД, с едноличен собственик държавата, представлявана от МРРБ.

На фона на тези промени, с подчертано държавно присъствие в сектора, се наблюдават следните проблеми:

- занижаване на изискванията и правомощията на новата Комисия за ВиК, което ще рефлектира върху качеството на контрол върху дейността на ВиК операторите;
- показателите за качеството на предоставяне на услугите са сведени до 6, при 15 в момента;

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

- няма промени и при определяне на социалната поносимост на цените на ВиК услугите;

- в закона не е дадено и определение на понятието „уязвими потребители“. Освен това, в Преходните и Заключителни разпоредби не се предвиждат изменения в Закона за социалното подпомагане, които да регламентират водните помощи;

- няма и законови гаранции за повишаване на контрола по изпълнението на инвестициите в глава шеста Контрол – текстовете, регламентиращи контрола от страна на Комисията и на Асоциацията по ВиК са неясни и твърде общи.

Искам да отбележа, че по повод организирана от МРРБ на 05.05.2020 г. обществена консултация по предложение за изготвяне на проект на нов закон с работно заглавие Закон за водоснабдяването и канализацията, изпратих становище, в което отбелязах няколко основни проблема, на които обаче не е намерено решение в предложения вариант на проекта на ЗВК. В тази връзка отново извеждам тези проблеми, наред с други, като настоявам за тяхното разрешаване.

✓ *Асоциации по водоснабдяване и канализация(чл.16, ал.3)*

Не е преразгледана ролята на асоциациите по ВиК, като се запазва изискването областният управител (представител на държавата) да има блокираща квота от 35% в общото събрание, и да получава мандат за гласуване от МРРБ. Това на практика елиминира общините от възможност за вземане на самостоятелни решения. В допълнение МРРБ, което е принципал на ВиК операторите, има възможност за влияние върху вземането на решения от страна на собственици на ВиК инфраструктурата, които са възложители по договорите за тяхното управление.

✓ *Прилагане на единна цена на ВиК услугите в рамките на една обособена територия (чл. 31 и чл. 77, ал. 8 от проекта на ЗВК).*

Категорична съм, че подходът при ценообразуването на ВиК услугите е неоправдан социално и не е балансиран. Не е справедлив, тъй като в населените места от областта разходите на ВиК оператора са различни.

Тук искам да подчертая, че в Стратегията за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България 2014-2023 г. е отбелязано, че гравитачното водоснабдяване е евтино и естествените условия са тези, които водят до намаляване разходите за водоснабдяване.

Направените инвестиции за подобряване качеството на обслужване също са различни.

Справедливо е цената на ВиК услугите в отделните райони, обхванати от обособената територия, да съответства на действителните разходи за предоставянето им.

✓ *Ограничения на собствеността за благоустройствени цели (Глава трета, Раздел III).*

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Общи бележки

Законопроектът предвижда установяването на специален режим на ограничения на собствеността на поземлените имоти във връзка с изграждането на ВиК системите. Пред скоби се извежда разбирането за наличие на легитимен обществен интерес, който оправдава намесата в частната собственост. При преценката за степента на свобода на законодателната целесъобразност от решаващо значение е намирането на точния баланс за засягане на правата по критериите за съразмерност на уредбата.

В мотивите се обосновава подход, сходен на възприетия със Закона за енергетиката, т.е. за въвеждане на хипотеза за възникване на ограниченията по силата на закона. Същевременно се търси и терминологично единство в обхвата на понятието за „сервитутната ивица“ по смисъла на § 5, т. 33 от Закона за устройство на територията „33. "Сервитутна ивица" е част от поземлен имот около мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура, за която с нормативен акт са въведени ограничения в режима на застрояване и ползване на поземления имот.“

Действително, режимът на правата за прокарване на проводите на мрежите на инфраструктурата за общо ползване претърпя съществена реформа по повод възстановяването на правата върху земеделските земи и на горите, като заварените ограничения бяха вписани в решенията на собствениците и нанесени на скиците на имотите, без да бъде предвидено заплащането на обезщетение за понесената тежест върху имота. При това за енергийните обекти (електро-, топло- и газоснабдяване) в уредбата изрично се предвиди, по силата първоначално на преходна разпоредба на Закона за енергетиката и енергийната ефективност от 1999 г., а впоследствие и на действащия Закон за енергетиката, § 26 от Преходните и заключителни разпоредби, че за заварените съоръжения в полза на операторите безвъзмездно по силата на закона възникват сервитутни права. Наред с това е предвиден опростен фактически състав с действие занапред при изграждането на такива линейни съоръжения, който схематично се състои от одобрен подробен устройствен план и изплащане на еднократно обезщетение. Приета е и Наредба № 16 за сервитутите на енергийните обекти.

Този модел първоначално не е възпроизведен за линейните на В и К съоръжения, както за заварените случаи, така и по отношение на уредбата за учредяване на сервитутни права с действие занапред.

Съгласно Закона за водите Глава втора. Право на собственост върху води, водни обекти и водностопански системи и съоръжения, раздел VI Ограничения на правото на собственост, се предвижда диференциран статут на ограничения, които обаче не са свързани с изграждане на проводите на ВиК мрежи. Впоследствие в § 23 от ПЗР на ЗИД на ЗУТ, ДВ, бр. 1 от 2019 г. се предвижда режим за отразяване в кадастъра за заварените съоръжения „§ 23. Сервитутните ивици на съществуващите водоснабдителни и канализационни проводни (мрежи) и съоръжения - публична държавна и публична общинска собственост, се отразяват в кадастъра по реда на чл. 31а от Закона за кадастъра и имотния регистър с размер и разположение на зоната на ограничение, определени в наредбата по чл. 13, ал. 1.“

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Впоследствие е издадена и Наредба № РД-02-20-1 от 5 март 2020 г. за условията и реда за определяне на размерите и разположението на сервитутните ивици и на специалния режим за упражняване на сервитутите на водоснабдителните и канализационните проводни (мрежи) и съоръжения извън населените места и селищните образувания (издадена от министъра на регионалното развитие и благоустройството, ДВ, бр.29 от 27 март 2020г.) Премества се установените с нея размери на сервитутните ивици, които варират в зависимост от диаметъра на тръбопровода, да се прилагат и по отношение на съществуващите водоснабдителни и канализационни проводни (мрежи) и съоръжения - публична държавна и публична общинска собственост по § 23 от преходните и заключителните разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за устройство на територията (ДВ, бр. 1 от 2019 г.). Наредбата се издава на основание чл. 83, ал. 5 и чл. 83б, ал. 2 от ЗУТ.

С предлагания проект на закон в § 8 от ПЗР е запазен моделът на действащия § 23 от ПЗР на ЗУТ ДВ, бр. 1 от 2019 г. във връзка с Наредба № РД-02-20-1 от 5 март 2020 г., който включва имплицитно като своя предпоставка наличието на възникнали по силата на закона сервитутни ивици, но без да визираща правната норма, която да съдържа: 1) фактическия състав, представляващ източник на ограничението, 2) релевантния момент за съществуването на ВиК мрежите, към които да се отчита действието за пораждаване на ограничението. В тази насока при пренасянето на модела е необходимо да се отчете съществено различие в действието по време спрямо Закона за енергетиката, а именно, че в контекста на сервитутните ограничения за енергийните обекти релевантният момент се установява към влизането в сила на Закона за енергетиката и енергийната ефективност през 1999 г., т.е. намесата в правото на собственост „се оправдава“ като извършена в периода преди присъединяването на България към Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи през 1992 г. и свързания с нея ангажимент за спазване във вътрешното законодателство.

Конкретни разпоредби

С параграф 15 на Преходните и заключителни разпоредби относно изменения в Закона за водите, т. 13 (т. 12 не фигурира в текста) се премества допълнение, с което режимът на ограниченията на собствеността за целите на изграждане на нови ВиК мрежи да се изравни с този за налагане на предвидените други ограничения по чл. 33, ал. 4 от Закона за водите, т.е. след заплащане на обезщетение за отчуждаване на собствеността, съответно за нейното ограничаване. Същевременно уредбата не съдържа критерий за това кога в тези случаи възниква хипотеза на ограничения от мероприятиято, което „трайно лишава собственика от ползването на целия имот или на част от него“ по смисъла на ал. 2 от чл. 33 ЗВ, за да възникне предвиденото в разпоредбата основание за принудително отчуждаване по реда на Закона за държавната собственост.

Към омбудсмана постъпват жалби, в които се изтъква, че поради размера или разположението на сервитутната ивица, засегнатите поземлени имоти извън урбанизираните територии могат да се окажат практически неизползваеми, както

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

и поради това да бъдат съществено обезценени. Ето защо е необходимо е да бъде въведен съответен разграничителен критерий за хипотезите на ограничаване на собствеността със сервитутна ивица или за отчуждаване на имота, както и механизъм за предварително установяване на съответната от двете хипотези с възможност за съдебно оспорване, така че да се избегне материалното засягане на собствеността в нарушение на предвидения за това правен стандарт на чл. 17 от Конституцията и чл. 1 от Допълнителния протокол към ЕКПЧ.

Посочената непълнота дава основание за пораждаване на правна несигурност и може представлява предпоставка за прекомерна намеса в правото на собственост на гражданите и юридическите лица, като по този начин нараства вероятността от препятстване на прилагането ѝ, което е контрапродуктивно за постигане на поставената с проекта цел.

Изтъкнатите съображения са съответно относими и към разпоредбите, засягащи трансформирането на собствеността на ВиК съоръжения или части от тях от частна в публична собственост на общините, по силата на закона, и по-конкретно – чл. 23, ал. 1, т. 1 в частта „...водопроводните отклонения до измервателните уреди, в имотите на потребителите и измервателните уреди“, ал. 2 и 3 от проекта на ЗВИК във връзка с § 15 относно изменения в Закона за водите: т. 8 относно изменение на чл. 19, ал.1, т.4, б „а“ и „б“ ЗВ и т. 10 относно чл. 24 ЗВ – за изменение на т. 7 и за заличаване на т. 8, 9 и 10. Доколкото упражняването на сервитутните права в тези случаи може да е свързано с преодоляване на огради и други препятствия на границата направени за защита на поземления имот или жилището, съответните действия като засягащи основни права на гражданите следва да бъдат уредени в закон, а не в предвидения с проекта подзаконов акт.

Наред с вещните права, законът предвижда своето пряко действие и за трансформиране на общинско управление на собственост на общината, както и за прекратяване на договори с В и К оператори сключените от общината по реда на глава единадесета „а“ от Закона за водите, в случаите когато общината самостоятелно управлява ВиК съоръженията като собственик на единствено обслужващи съответната обособена територия активи съгласно чл. 198б, т. 3 от ЗВ, чиято отмяна проектът предвижда съгласно § 9, ал. 4 от ПЗР на проекта. Тези заварени правоотношения могат да имат характеристиката на „притежания“ по смисъла на чл. 1 от ДП на ЕКПЧ, поради основаното на правната връзка, която е възникнала законосъобразно, очакване за приключването ѝ съобразно договорения срок и условия, което също налага да бъдат преценени с оглед забраната за засягането им от обратно действие на нормативния акт, включително и с оглед практиката на Конституционния съд (РКС № 7 от 2001 г. по к.д. № 1/2001 г. ДВ, бр. 38 от 2001 г.) „Конституцията закриля собствеността в широкия смисъл на думата. Такава закриля тя предоставя на вземанията, а с още по-голямо основание – на вещните права. Конституционният съд изрично е разпрострял защитата на собствеността върху вземанията – "...едно частноправно вземане ...може да бъде принудително отчуждено, но само при условията на чл.17, ал.5 от Конституцията... " - Решение № 22 от 10 декември 1996 г. по к.д. № 24/96 г. (ДВ, бр.1 от 1997 г.). В Решение № 17 от 16 декември

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

1999 г. по к.д. № 14/99 г. съдът изрично отбелязва, че вземанията "...безусловно се обхващат от конституционноправната защита на собствеността, съдържаща се в чл.17, ал.1 и 3 от Конституцията" (ДВ, бр.113 от 1999 г.).

С изложените съображения, в относимата част законопроектът не може да бъде подкрепен във вида, в който е предложен.

✓ **Отклонения от изискванията за качествата на питейната вода (чл.63)**

В проекта на ЗВК е регламентирано, че при отклонения от изискванията за качествата на питейната вода, ВиК операторите информират органите на държавния здравен контрол, кмета на съответната община, потребителите и областния управител.

Липсва процедура за прилагане на по-ниска цена на водата, когато тя не отговаря на нормативните изисквания за качество, включително при забрана от РЗИ за ползване на водата за питейно-битови нужди или когато очевидно водата е негодна за консумация (завишена мътност, плуващи частици и др.)

Не се предвиждат и изисквания за обезщетения при отклонения от качеството на услугите, което смятам за недопустимо.

Видно от Справка за отразяване на становища, предложението на омбудсмана за регламентиране на процедура за заплащане на по-ниска цена на водоснабдителната услуга, когато доставяната вода е негодна за питейно-битови цели е прието по принцип.

Становището ми е, че е наложително такава процедура да бъде разписана в закона.

✓ **Определяне на социалната поносимост на цената на ВиК услугите (чл.69, ал.1)**

В проекта на ЗВК е регламентирано, че социална поносимост на цената на ВиК услугите е налице, когато тяхната стойност, определена на база минимално месечно потребление на вода от 2,8 куб. м на едно лице, не надхвърля 2,5 на сто от средния месечен доход на домакинство в съответната административна област.

Видно от Справка за отразяване на становища, **предложението на омбудсмана за регламентиране на ясни критерии за определяне на социална поносимост на цената на ВиК услугите е прието по принцип.**

Смятам за наложително в ЗВК да се посочи ясно и недвусмислено коя статистика ще се използва за определяне на среден месечен доход на домакинство.

Отново подчертавам, че към момента от КЕВР е прието за меродавно изследването „Статистика на доходите и условията на живот EU-SILC“ на Националния статистически институт (НСИ). В същото време, позицията на НСИ е, че КЕВР следва да ползва данни от изследването „Наблюдение на домакинските бюджети“, тъй като оценките по области са с голяма грешка. На сайта на НСИ е подчертано, че наблюдението на домакинските бюджети е

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

основен източник на информация за доходите, разходите и потреблението на домакинствата в страната. Евростат периодично използва данните от това изследване за сравнение между държавите - членки на Европейския съюз.

✓ *Въвеждане на компонента „достъп до услугата“ в цената на ВиК услугите (чл. 82)*

Въвежда се постоянна компонента в цената, която има за цел да осигури разходите на доставчика за гарантиране на достъпа до тази услуга, независимо от фактическото ѝ ползване/потребено количество.

Това означава, че дори и да не се потребява вода, например в имоти, които не се ползват целогодишно или имотът е необитаем, тези граждани ще плащат такса „достъп“.

Мнението ми е, че това става в момент, когато предоставянето на услугата в страната като цяло е незадоволително. Както неведнъж съм посочвала – и през 2019 г. жалбите, свързани с качеството на ВиК услугите са на първо място в сектора. Цели населени места без вода се обръщат към омбудсмана. Непрекъснато постъпват жалби от цялата страна за аварии по ВиК мрежата.

В Доклада за дейността на КЕВР за 2019 г. е отбелязано, че отчетените показатели за качество, като: общи загуби на вода; аварии по ВиК мрежите; налягане във водоснабдителната система; рехабилитация на водопроводната мрежа и пр., „са много далеч от определените дългосрочни нива, и за постигнато им ще са необходими значителни усилия от ВиК сектора.“

Тази промяна не е в интерес на гражданите и няма да доведе до намаляване на аварията по старата и амортизирана ВиК мрежа, няма да гарантира достъп до услугата.

Необходим е ефективен контрол върху дейността на ВиК дружествата.

В случай обаче, че тази компонента остане, становището ми е, че тя следва да бъде включена в цената само при реално ползвана услуга – по примера на електроснабдяването за битовите клиенти.

✓ *Регулаторен орган*

Бъдещата комисия ще се финансира от държавния бюджет – няма да има собствен бюджет (чл.70, ал. 5)

Правила за избор на членовете на регулаторния орган (чл.72)

При избора на членове на регулаторния орган – от 5-ма към момента техният брой е **занижен на трима**, смятам за съществен пропуск следното:

- **няма предвидено изискване** поне един от членовете на комисията да има **юридически стаж/стаж** в областта на икономиката;

- не е конкретизирано **колко години професионален стаж** в областта на водоснабдяването и канализацията следва да имат членовете на комисията.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

- няма въведени специфични изисквания към лицето, което ще бъде избрано за председател на Комисията, като например: стаж на ръководна длъжност в областта на водоснабдяването и канализацията.

Комисията ще работи по наредби, приети от МС по предложение на МРРБ (чл. 76, ал. 3 и чл. 81, ал. 5).

Не става ясно какви са контролните правомощия на Комисията при констатиране на нарушения – ще има ли възможности например за налагане на глоби.

Като цяло впечатлението ми е, че ролята на регулатора е твърде занижена.

✓ *Регулиране на качеството на ВиК услугите (чл.76)*

От Цялостна предварителна оценка на въздействието на проекта на ЗВК става ясно, че с намаляването на регулаторните показатели за качество на ВиК услугите се цели да отпадне дублирането при мониторинга на един и същ показател от различни органи.

В разпоредбата липсват основни показатели за качество, като:

- качество на питейната вода;
- ниво на покритие на ВиК услугите;
- непрекъснатост на водоснабдяването.

Даден е пример с качеството на питейната вода, където основен отговорен орган за контрол е Министерство на здравеопазването чрез РЗИ. По този начин се избягва повторен контрол от регулатора.

Смятам този подход за неправилен. **Изпълнението и на горепосочените показатели следва да се отразява върху цените на ВиК услугите**, като при лошо изпълнение или пълно неизпълнение се определят финансови корекции, както е в момента.

Изброените показатели са несъмнено част от изискванията към ВиК услугите. В този смисъл, в чл.1 от Проекта е предвидено, че този закон урежда изискванията към ВиК услугите, тяхното предоставяне.

✓ *Процедура за приемане и преразглеждане на бизнес плановете на ВиК операторите (чл.78)*

И в проекта на ЗВК, както и в сега действащата нормативна уредба, е предвидено, че бизнес плановете се внасят в комисията след съгласуването им от асоциациите по ВиК, като отново е допуснато, при липса на съгласуване да се представят писмата, с които са предоставени на асоциациите за тази цел – чл.78, ал.2. Не става ясно обаче, откога започва да тече предвиденият в тази разпоредба срок от 60 дни, в който ВиК операторите следва да представят писмата.

Практика е и бизнес плановете да се одобряват от регулаторния орган години след началото на регулаторния период, при липса на изключение за това.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Тук искам да дам за пример одобряването на бизнес плана на „ВиК“ ЕООД гр. Хасково:

С писмо от 22.04.2020 г. ВиК операторът е представил бизнес плана на Асоциацията по ВиК за съгласуване. Срокът за произнасяне на Асоциацията е 45 дни и изтича на 08.06.2020 г.

На 27.04.2020 г., само 3 дни след предоставяне на бизнес плана за съгласуване на Асоциацията, „ВиК“ ЕООД гр. Хасково го внася за одобрение в КЕВР, без съгласувателно становище.

На 26.05.2020 г. на интернет страницата на АВиК-Хасково е публикувано съобщение за насрочено за 30.06.2020 г. общо събрание, на което е предвидено разглеждането и съгласуването на бизнес плана.

Действително, в нормативно регламентирания срок за произнасяне (08.06.2020 г.) Асоциацията не е излязла с решение дали съгласува или не бизнес плана, но е насрочила заседание за разглеждане на същия. КЕВР обаче приема, че бизнес планът е приет без възражение от Асоциацията, каквито са разпоредбите на действащата към момента нормативна уредба (чл. 27, ал. 5 от НРКВКУ: „При неспазване на сроковете по ал. 4 се счита, че бизнес планът е приет без възражения).

Още по-притеснително е, че на проведеното на 30.06.2020 г. извънредно заседание на Асоциацията не е взето решение за съгласуване на внесения от ВиК оператора бизнес план. Това обаче по никакъв начин не се отразява от регулатора и той приема Решение № БП-Ц-3/30.07.2020 г. за одобряване на бизнес плана и ценовото предложение на оператора.

Становището ми е, че приемането на бизнес планове без съгласуване от асоциациите, както и одобряването им след началото на регулаторния период, е неправилно.

✓ Преразглеждане на цените на ВиК услугите (чл. 85, ал. 1, т. 2)

Съгласно проекта на ЗВК, **процедура за преразглеждане на цените се открива от комисията служебно или по искане на ВиК оператори, при наличие на две условия, едното от които е увеличение на ценообразуващи елементи (цени на горива, електроенергия, базови консумативи, минимална работна заплата, водни количества и други), без да е фиксиран праг на това увеличение.**

Действително, за условията и редът за преразглеждане на цените се препраща към наредба, но смятам, че е необходимо това да бъде разписано в ЗВК.

✓ Приемане на Общи условия на ВиК операторите и последващи изменения в тях(чл. 86)

✓ В проекта на ЗВК е предвидено, че Общите условия на ВиК операторите се изготвят от Министерство на регионалното развитие и благоустройството и се прилагат от всички ВиК оператори.

Не е предвидено общите условия да се одобряват от Комисията за регулиране на ВиК услугите, което смятам за съществен пропуск. Това от

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

своя страна елиминира и проверката на Комисия за защита на потребителите, съгласно чл.148, ал.2 от Закона за защита на потребителите, за неравноправни клаузи.

Становището ми е, че в ЗВК следва да бъде предвидено общите условия да се одобряват от Комисията за регулиране на ВиК услугите и КЗП, с цел защита правата и интересите на потребителите на ВиК услугата.

✓ ***Контрол върху дейността на ВиК операторите (чл. 88, ал. 2)***

Контролните правомощия на бъдещата комисия са значително редуцирани спрямо действащите функции на КЕВР.

В проекта на ЗВК е посочено, че Комисията извършва контрол само чрез проверки на отчетните доклади за изпълнението на бизнес плановете на ВиК операторите и върху изпълнението на дадените указания на ВиК операторите.

Становището ми е, че **както и в сега действащата нормативна уредба – ЗРВКУ, следва изрично да е предвиден предварителен, текущ и последващ контрол от страна на Комисията, както и извършване на проверки на място.**

✓ ***Издаване на заповед за изпълнение по чл. 410, ал. 1 от ГПК, независимо от размера на задължението(чл. 98)***

Разпоредбата от Проекта на ЗВК дава възможност на ВиК оператора да се снабди със заповед за изпълнение на парично задължение, независимо от неговия размер.

В тази връзка смятам за **наложително преди да се пристъпи към тази възможност, да се предвиди ред за доброволно решаване на спорове**, като например: покана за доброволно изпълнение, в която изрично да бъде посочен срок за плащане на задължението, след изтичането на който, при неизпълнение на задълженията на длъжника да бъде разяснено, че ще бъдат предприети действия за принудително събиране на задължението.

✓ ***Отговорност на потребителя при замръзване на водомер - да заплати ремонта (чл. 99, ал. 3)***

Отговорността на потребителите да опазват водомерите, които се намират в техните имоти, против замръзване следва да бъде обвързана със задължението на ВиК операторите да разяснят на потребителите как да зазимяват уредите.

✓ ***Присъединяване на общини към съответната Асоциация по ВиК от влизането на закона в сила(§ 5 от ПЗР)***

Мотивите за това смятам за недостатъчни и неубедителни, за да се направи извод за необходимост от тази крайна мярка.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Към момента има общини, в които ВиК услугите се предоставят от малки, собствени ВиК оператори, които прилагат различна, по-ниска цена на услугите от тази, която заплащат останалите жители на областта.

Последиците от присъединяването към Асоциацията ще се усетят веднага от жителите на тези общини, които ще плащат единна, по-висока цена, определена за обслужващия областта ВиК оператор.

На практика, **без съгласието на тези общини, тяхната собственост – водовземни съоръжения, довеждащите мрежи и съоръжения трябва да се предостави на Асоциацията, а те от своя страна на ВиК оператора.**

Това е в противоречие с разпоредбата на чл. 21, ал.1, т.8 от ЗМСМА, съгласно която Общинският съвет приема решение за управление на общинското имущество.

Към настоящия момент има общини, които искат да излязат от съответната Асоциация.

✓ *Дистанционно отчитане на водомерите (§ 10 от ПЗР)*

В ПЗР на ЗВК е предвидено, че инсталираните нови водомери и подменените такива, следва да имат възможност за дистанционно отчитане. Вменен е ангажимент на ВиК оператора да изгради и поддържа система за дистанционно отчитане на водомерите.

Водомерите за топла вода следва да могат да се отчитат дистанционно и от фирмите за дялово разпределение.

Към момента не става ясно как ВиК операторите и фирмите за дялово разпределение ще имат възможност за дистанционен отчет, тъй като използват различен софтуер за отчитане на данните, нещо което се посочва досега като проблем за дистанционното отчитане.

Искам да насоча и внимание върху Доклада към цялостна предварителна оценка на въздействието.

В Доклада е посочено, че оценката на въздействие е извършена на база проведени консултации с пряко заинтересованите от проекта лица.

В същото време става ясно, че по публикувания консултационен документ относно предложението за изготвяне на Закон за водоснабдяването и канализацията заедно със структура на бъдещия нормативен акт, чрез Портала за обществени консултации и интернет страницата на Министерството на регионалното развитие и благоустройството, са се получили само четири становища.

Становища няма от знакови институции, като КЕВР, КЗК, МТСП.

Повод за това взимам от Доклад за дейността на КЕВР за 2019 г., в който е отбелязано, че: представители на КЕВР не са поканени в сформирания от МРРБ междуведомствена работна група във връзка с изработване на проект на Закон за водоснабдяване и канализация/представители на омбудсмана също не са поканени/; в Комисията липсва информация за проведена цялостна предварителна оценка на въздействието на проекта на новия закон, включително за проведени консултации със заинтересованите страни; към края на 2019 г. в

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КЕВР не е постъпила информация как подготовката на новия Закон за водоснабдяване и канализация ще бъде съобразено с подготовката на новия регулаторен период 2022-2026 г.

Тревожен е изводът, който се прави, че евентуално удължаване на действащия регулаторен период ще доведе до невъзможност за КЕВР да упражнява регулаторните си правомощия през удължения период.

Няма становище от страна на МТСП и МФ относно уязвимите потребители и подпомагането им.

Липсва и становище на КЗК относно това има ли идентифицирани разпоредби в новия закон, които биха могли да представляват ограничения на конкуренцията.

Това за мен е необяснимо и обезпокоително, предвид спецификата на новия ЗВК.

Смятам, че консултациите следваше да се проведат в по-подходяща форма, като: срещи със заинтересованите страни; фокус групи; изследване на общественото мнение.

Уважаема госпожо Аврамова,

Съгласно действащите разпоредби на чл. 3 ЗРВКУ, водата за питейно-битови нужди е основна жизнена потребност по смисъла на Закона за социалното подпомагане, а ВиК услугите са дейности от обществен интерес. В този ред на мисли, изготвянето на нов закон за тази важна обществена сфера трябва да се предхожда от значима и широка обществена дискусия, каквато липсва.

Заклучението ми е, че новият ЗВК извежда напред ролята на държавата, като в същото време функциите на регулаторния орган в сектора са необяснимо занижени, а оттам и контролът върху дейността на ВиК операторите, което в крайна сметка рефлектира върху гражданите.

Изразявам увереност, че ще вземете под внимание гореизложеното и ще предприемете необходимите действия, така че с новия ЗВК правата и интересите на потребителите на ВиК услуги да бъдат защитени в максимална степен.

С уважение,

ДОЦ Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ